

PROF.: ROSA FRANQUET I CALVET
Llic. i Dra. en Història,
UAB, 1982, 1985.
Llic. en Ciències de la Informació,
Universidad del País Vasco, 1982.

DEPARTAMENT DE COMUNICACIÓ
ÀUDIO-VISUAL, PUBLICITAT I
DOCUMENTACIÓ.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

1. *Història de la radiodifusió a Catalunya. Del naixement al franquisme.* Barcelona, Edicions 62, 1986.
2. *La radio: de la telegrafia sin hilos a los satélites.* Barcelona, Mitre, 1985. Coautora amb Josep Mario Martí.
3. "La mujer en el hogar tecnológico". *Telos* núm. 13, març-maig 1988.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. Radio Nacional de España (Barcelona). Redactora i guionista del programa *Comunicación*, 1983-1985.
2. Guions per a RNE i TVE, 1980-1983.
3. Responsable de la informació sobre Espanya de la revista italiana *Altri Media*, 1980-1983.

PROF.: MANUEL PEREIRA GARZA
Lic. en Ciencias de la Información
(Periodismo), UAB, 1983, 1984.

DEPARTAMENT DE COMUNICACIÓ
ÀUDIO-VISUAL, PUBLICITAT I
DOCUMENTACIÓ.

TRABAJOS DE INVESTIGACIÓN O DE SÍNTESIS SIGNIFICATIVOS

1. *El servicio principal de noticias radiofónico.* Tesis de Licenciatura. Bellaterra, UAB, 1984.
2. "El videotexto en Gran Bretaña y Francia". *Telos* núm. 7, septiembre-noviembre 1986.
3. "La forma de gobernar del PSOE y el referéndum OTAN". *Todos a una*, núm. 10., febrero 1986.

ACTIVIDADES PROFESIONALES SIGNIFICATIVAS

1. Profesor de Emissores Municipals de Catalunya (EMUC).
2. Coordinador de la revista de informació socio-laboral *Todos a una*, editada por la Federación Autónoma de Colectivos, 1982-1987.
3. Colaboraciones esporádicas en diferentes medios.

PROF.: JOAN MA SOLÀ I FONTANET
Prof. Mercantil, Escola Superior
de Ciències Empresarials, 1962.
Censor de Comptes.
Titulat en Radiodifusió, esp. en Programació i
Tècnic de Publicitat
Llic. en Ciències de la Informació
Bilbao, (pendent de tramitació).

DEPARTAMENT DE COMUNICACIÓ
ÀUDIO-VISUAL, PUBLICITAT I
DOCUMENTACIÓ.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESIS SIGNIFICATIUS

1. "Àmbit de les ràdios locals (article).
2. "Evolució de les cadenes radiofòniques a Espanya" (conferència).
3. "La publicitat a la ràdio" (article).

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. Col.laboracions especialitzades amb preferència sobre temes econòmics a *Diario de Barcelona* i per a l'Agència EFE.
2. Professor dels cursos de publicitat al C.I.F.
3. Director de Ràdio Sabadell EAJ 20 des de 1976.

PROF.: JOSÉ LUIS TERRÓN BLANCO

Lic. en Ciencias de la Información
(Periodismo), Univ. País Vasco, 1984.

DEPARTAMENT DE COMUNICACIÓ
ÀUDIO-VISUAL, PUBLICITAT I
DOCUMENTACIÓ.

TRABAJOS DE INVESTIGACIÓN O DE SÍNTESIS SIGNIFICATIVOS

1. *El silencio y el lenguaje radiofónico*. Memoria para doctorado.
2. *Expresión sicoacústica e imagen mental: el reconocimiento de mecanismos expresivos no verbales en la voz humana*. Investigación en curso.

ACTIVIDADES PROFESIONALES SIGNIFICATIVAS

1. Locución, redacción, realizació en Ràdio Vic, 1974-1980.
2. Redacción, en *El Noticiero Universal*, *Diario de Barcelona*, *Actual*, *Moda Mediterránea*, *Ajoblanco*. 1980; 1982-1984.
3. Redacción, planificación, análisis, en INEM-Barcelona, 1985-1987.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

Aquest programa és una especificació dels continguts per a una introducció al mitjà radiofònic i correspon a una assignatura troncal, per la qual cosa haurà de ser globalitzador: un coneixement general del mitjà en els seus vessants històric, legislatiu, tecnològic i productiu. Contempla teoria i pràctica, el que es traduirà en treballs puntuals sobre diferents aspectes del temari i l'execució de pràctiques per tal de dominar els recursos expressius.

TEMARI

1. *Breu història de la radiodifusió.*
Invenció de la radiodifusió: context científic i social. Implantació del nou mitjà a l'Estat espanyol i a Catalunya. Evolució del marc legal del model radiodifusor. La implantació del mitjà en el conjunt dels "media". La liberalització de la informació. El trencament de l'oligopoli: les ràdios lliures i les ràdios municipals. Situació actual: xarxes y titularitats. Perspectives de futur. Organismes internacionals. Alguns models europeus.
2. *Característiques del canal radiofònic.*
El fonament físic de la ràdio-freqüència. La transmissió del so. Els tipus de modulació: amplitud modulada i freqüència modulada. La propagació i la recepció de les ones electromagnètiques: els fenòmens de reflexió i els de difracció. Nous sistemes de transmissió: els satèl·lits, fibra òptica, sistemes digitals.
3. *Equips d'alta i baixa freqüència.*
Equips d'alta: l'emissor i les antenes. Enllaços: microfònics i hertzians. Els equips de baixa freqüència: locutoris i controls. Material de producció de so: micròfons, giradiscs, enregistradors, sintonitzadors. El control central. Línies microfòniques y telèfon. Les emissores mòbils. Altre material radiofònic.
4. *Característiques diferencials del mitjà ràdio.*
Diferències de tipus comparatiu amb la resta dels *mass media*. El receptor: motivadors d'audiència i estils de fruïció. Tipologia de l'audiència radiofònica a Espanya.
5. *Elements del llenguatge radiofònic.*
Concepte. Elements que el componen: llenguatge musical, verbal, efectes sonors i silenci. El llenguatge verbal: funcions i perceptibilitat. El llenguatge musical: funcions, tipologia de les insercions musicals. Els efectes sonors: definició, tipologia i funcions. El muntatge com a fragmentació de la realitat sonora: funcions i tipologia. Imatges auditives i processos de codificació i descodificació.
6. *Expressió oral i locució.*
La producció fisiològica de la veu. Característiques físiques: ritme, intensitat, altura i timbre. Tipus de veu. Respiració clavicular i diafragmàtica. Locució: entonació, vocalització, ritme, actitud, línia melòdica, unitats fòniques. Tècniques d'ensinistrament. Defectes en l'expressió: tipus i tècniques de correcció. La improvisació: documentada, de sobte. El monòleg i el diàleg radiofònics.
7. *La redacció radiofònica.*
Factors que influeixen l'expressivitat radiofònica. Trets bàsics de la redacció radiofònica: claretat, senzillesa i brevetat. Puntuació: unitats gramaticals i unitats d'entonació. La sintaxi radiofònica. El vocabulari: el llenguatge estàndard. Estructura de textos radiofònics: els paràgrafs.

8. *El producte radiofònic i la programació.*
La programació com a resultat de la producció radiofònica. Característiques: objectius, regularitat, continuïtat. Elements de la programació. Models de programació. Estratègia programàtica: cicles temporals i temàtics en funció de les audiències. Panoràmica històrica del discurs radiofònic en la programació de la ràdio espanyola.
9. *Producció de programes.*
Divisió del treball en les emissores de ràdio. Funcions: emissions, programació, serveis informatius, departament tècnic, administració, promoció, etc. Esquema productiu d'un programa: elements que hi intervenen. El guió: funció, estructura i tipus.
10. *Gèneres radiofònics.*
Informatius: serveis principals, butlletins, monografies. Musicals: formats monogràfics, especialitzats. Dramàtics: serials, teatre, docudrama. Mixtes: magazines. Especialitzats. Els formats: estructura interna i varietats
11. *La publicitat radiofònica.*
Característiques específiques. Llenguatge publicitari i ràdio. Tipus de publicitat: tascó, guies comercials, patrocinis, etc. Producció de la publicitat radiofònica. Pes específic comparatiu amb la resta dels mitjans massius. Circuits de distribució.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

TEMA 1

- BUSTAMANTE, E.: *Los amos de la información en España*. Madrid, Akal, 1982.
- CARRERAS, Ll. de: *La ràdio i la televisió a Catalunya, avui*. Barcelona, Edicions 62, 1987.
- ESTEVE, A.: "Les ràdios municipals". *Arrel*, núm. 3, 1982.
- EZCURRA, L.: *Historia de la radiodifusión española. Los primeros años*. Madrid, Editora Nacional, 1974.
- FARRÉ, I.X.; ESCARTÍN J., i CASADO, A.: *Emissores municipals de Catalunya*. Barcelona, Patronat M.C., 1986.
- FRANQUET, R.: *Història de la radiodifusió a Catalunya*. Barcelona, Edicions 62, 1986.
- FRANQUET, R.: "Concentració radiofònica: un proceso inconcluso". *Telos*, núm. 14, 1988.
- FRANQUET, R. i PRADO, E.: "La ràdio a Catalunya (1924-1982)". *Avenç*, 1983.
- FRANQUET, R. i MARTÍ, J.M.: *La radio: de la telegrafia sin hilos a los satélites*. Barcelona, Mitre, 1985.
- GARITANONAINDIA, C.: *La radio en España, 1923-1939*. Bilbao, Siglo XXI-Universidad País Vasco, 1988.
- HALE, J.: *La radio como arma política*. Barcelona, Gustavo Gili, 1978.
- MARTÍ, J.M.: *Les emissores comarcals de Catalunya*. Barcelona, IORTV, 1982.
- PRADO, E.: "El movimiento por la libertad de expresión en España", en BASSETS, Ll. (ed.): *De las ondas rojas a las radios libres*. Barcelona, Gustavo Gili, 1980.
- PRADO, E.: *Las radios libres*. Barcelona, ATE, 1983.

TEMES 2 i 3

- AA.DD.: "Los satélites" *Telos*, núm. 2, 1985.
AA.DD.: *Un mundo sin distancias*. Barcelona, Salvat, 1981 (Col. Aula Abierta, núm. 42.)
AISBERG, E.: *¿La radio?... pero si es tan fácil!*. Barcelona, Marcombo, 1981.
BURRIEL, J.M.: *El reto de las ondas*. Barcelona, Salvat, 1981 (Col. Aula Abierta, núm. 50).
DESCHEPPER, R. i DARTELIZ, Ch.: *El magnetófono y sus aplicaciones*. Barcelona, Marcombo, 1978.
GIACOMANTONIO, M.: *La enseñanza audiovisual*. Barcelona, Gustavo Gili, 1979.
KING, G.L.: *La radio*. Madrid, Alhambra, 1981.
MARTÍNEZ, A.: *Introducción a la tecnología audiovisual (TV, video, radio)*. Barcelona, Paidós, 1988.
PRADO, E.: "Radio y nuevas tecnologías: un maridaje secreto". *Telos*, núm. 14, Madrid, 1988.
RATZKE, D.: *Manual de los nuevos medios*. Barcelona, Gustavo Gili, 1986.
REDFERN, B.: *Radio. Emisoras locales*. Barcelona, Hispano Europea, 1984.

TEMES 4 i 5

- BALSEBRE, A.: *El lenguaje radiofónico*. Tesi de llicenciatura, Bellaterra, UAB, 1984.
BELTRÁN, R.: *La ambientación musical*. Madrid, Instituto Oficial de Radio y Televisión, 1984.
CEBRIÁN, M.: *La mediación técnica de la información radiofónica*. Barcelona, Mitre, 1983.
MARTÍN SERRANO, M.: *El uso de la comunicación social por los españoles*. Madrid, C.I.S., 1982.
MORAGAS, M. de: *Semiótica y comunicación de masas*. Barcelona, Península, 1976, 3a parte.
MUÑOZ, J.J. i GIL, C.: *La radio: teoría y práctica*. Madrid, Instituto Oficial de Radio y Televisión, 1986.

TEMA 6

- FERNÁNDEZ DE LA TORRIENTE, Gastón: *Comunicación social. Cómo hablar correctamente en público*. Madrid, Playor, 1984.
FURET, Y.: *Saber hablar en cualquier circunstancia*. Madrid, Mensajero, 1977.
NOVO/STUDIO: *Curso de técnicas de expresión*. Barcelona, Bibliograf, 1973.
RODRÍGUEZ BRAVO, A.: *La voz en la radio (Manipulaciones y técnicas de expresión)*. Bellaterra, UAB, 1984. Tesi de Llicenciatura.

TEMA 7

- BALSEBRE, A.: Op. cit.
CEBRIÁN, M.: Op. cit.
McLEISH, R.: *Técnicas de creación y realización en radio*. Madrid, Instituto Oficial de Radio y Televisión, 1986.
PRADO, E.: *Estructura de la información radiofónica*. Barcelona, Ate, 1981.

TEMES 8, 9, 10.

- CONTRERAS, J.M.: "Estrategia de las grandes cadenas de radio". *Telos*, núm. 14, 1988.
DÍAZ MANCISIDOR, A.: *La empresa de radio en USA*. Pamplona, Eunsa, 1984.
DÍAZ MANCISIDOR, A. i URRUTIA, J.: *La nueva radio*. Bilbao, Universidad País Vasco, 1986.
FAUS, A.: *La radio. Introducción a un medio desconocido*. Madrid, Latina, 1981.
KAPLUN, M.: *Producción de programas de radio*. Quito, Ciespal, 1978.
MARTÍ, J.M.: Op. cit. (especialment Cap. V).
MARTÍ, J.M.: *Radio especializada y segmentación de las audiencias en el mundo radiofónico español*. Bellaterra, UAB, 1988. Tesis doctoral.
MARTÍ, J.M.: "Estructura programática del modelo radiodifusor español: de la variedad a la especialización." *Telos*, núm. 14, 1988.
McLEISCH, R.: Op. cit.
MUÑOZ, J.J. i GIL, C.: Op. cit.
VILLAFANE, J.; BUSTAMANTE, E.; PRADO, E.: *Fabricar noticias. Las rutinas en radio y televisión*. Barcelona, Mitre, 1986.

TEMA 11.

- Informes del *Estudio General de Medios, S.A.*
Información de Publicidad y Marketing: *El mundo de la radio*, núm. 236, 1983.
BALLOTA, F. i BRIGIDA, F.: *Radio è pubblicità*. Milano, Forma, 1986.
MARTÍNEZ, G.: "El pastel publicitario". *Telos*, núm. 14, 1988.
MUÑOZ, J.J. i GIL C.: Op. cit.

AVALUACIÓ

Els alumnes que assisteixen regularment a classe i realitzen els treballs teòrico-pràctics poden acollir-se al mètode d'avaluació amb examen final.